

Skräp i havet

Syfte

- Känna till begreppet *mikroplast*.
- Förståelse för att skräp på land i slutändan hamnar i havet och att skräpet inte lämnar havet.

Skolans uppdrag, ur Lgr-22

Genom ett miljöperspektiv får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

Skolans mål och riktlinjer, ur Lgr-22

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv. Samt att eleven har fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället.

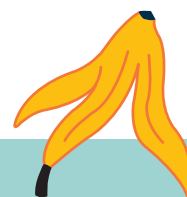
Skräp i havet, är ett globalt problem som växer sig större för varje år. Man brukar säga att skräp på land blir skräp i hav. Det betyder att den som slänger ett skräp på land riskerar att bidra till skräp i havet. Via vindar och vattendrag når skräpet havet där det riskerar att göra stor skada. Vi kan alla bidra till minskad nedskräpning i havet genom att slänga skräpet på rätt plats redan från början.

Skräpmätningar visar att majoriteten av det skräp som finns i havet är tillverkat av plast. Många förpack-

ningar är engångsförpackningar av plast, tillverkade för att snabbt konsumeras och sedan slängas. I Sverige har producenter ansvar för olika produkter, däribland förpackningar. Det betyder att den som tillverkar eller importerar en förpackning också ansvarar för att avfallet tas om hand, även om förpackningen tas med ut på stan eller till picknicken på stranden. För att minska mängden plast i havet har EU beslutat att förbjuda en rad engångsartiklar i plast som är vanligt förekommande vid skräpmätningar. Förbudet träder i kraft 1 juli 2021.

Läroplanskoppling

Lgr-22

	Undervisningen i ämnet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla	Centralt innehåll i årskurs 7–9
Biologi	<ul style="list-style-type: none"> förmåga att använda biologi för att granska information, kommunicera och ta ställning i frågor som rör miljö och hälsa. förmåga att genomföra systematiska undersökningar i biologi. 	<ul style="list-style-type: none"> Människans påverkan på naturen lokalt och globalt samt hur man på individ- och samhällsnivå kan främja hållbar utveckling. Betydelsen av biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Fältstudier och experiment med såväl analoga som digitala verktyg. Formulering av undersökningsbara frågor, planering, utförande, värdering av resultat samt dokumentation med bilder, tabeller, diagram och rapporter. Sambandet mellan biologiska undersökningar och utvecklingen av begrepp och förklaringsmodeller. De biologiska förklaringsmodellernas historiska framväxt, användbarhet och föränderlighet. Informationssökning, kritisk granskning och användning av information som rör biologi. Argumentation och ställningstaganden i aktuella frågor som rör miljö och hälsa.
Geografi	<ul style="list-style-type: none"> kunskaper om geografiska förhållanden och mönster samt om hur naturens processer och människors verksamheter formar och förändrar landskap och livsmiljöer i olika delar av världen. kunskaper om miljö- och utvecklingsfrågor utifrån ekologiska, sociala och ekonomiska perspektiv på hållbar utveckling. 	<ul style="list-style-type: none"> Globala produktions- och konsumtionsmönster samt flöden av varor och tjänster. Globala produktions- och konsumtionsmönster samt flöden av varor och tjänster. Människors tillgång till och användning av förnybara och icke-förnybara naturresurser och hur det påverkar människans livsmiljöer. Intressekonflikter kring naturresurser.
Kemi	<ul style="list-style-type: none"> kunskaper om kemins begrepp och förklaringsmodeller för att beskriva och förklara samband i naturen, i samhället och i människokroppen. förmåga att använda kemi för att granska information, kommunicera och ta ställning i frågor som rör miljö och hälsa. 	<ul style="list-style-type: none"> Några produkters livscyklar och påverkan på miljön.
Matematik	<ul style="list-style-type: none"> förmåga att välja och använda lämpliga matematiska metoder för att göra beräkningar och lösa rutinuppgifter. förmåga att använda matematikens uttrycksformer för att samtala om och redogöra för frågeställningar, beräkningar och slutsatser. 	<ul style="list-style-type: none"> Tabeller, diagram och grafer samt hur de tolkas och används för att beskriva resultat av egna och andras undersökningar, såväl med som utan digitala verktyg.
Svenska	<ul style="list-style-type: none"> förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer. förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang. 	<ul style="list-style-type: none"> Sammanfattning av texter. Analys av texter med koppling till upphovsperson, tid och andra texter samt utifrån egna erfarenheter, olika livsfrågor och omvärldsfrågor. Olika former av samtal. Att delta aktivt, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, lyssna, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera och bemöta argument. Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.

1. En plastflaskas väg till havet

Väl i havet ställer plast till med en massa oreda för vattenlevande djur och växter. Under detta arbetspass får eleverna lära sig mer om en plastflaskas väg till havet och vilka konsekvenser plast i havet kan medföra.

INSTRUKTIONER

- Visa filmen *Recycling begins and ends with you* för eleverna.
- Dela in eleverna i grupper om fyra.
- Låt grupperna samtala om vad de sett i filmen och anteckna vad de kommer fram till på kopieringsunderlaget.
- Samla eleverna och ha samtalsfrågorna nedan till hands.

SAMTALSFRÅGOR

- Vem/vilka har det största ansvaret för plasten i havet?
- Vilket ansvar har konsumenter?
- Vilket ansvar har producenter?
- Vilket ansvar har kommunerna?
- Vad kan du som enskild person göra?
- Vad kan producenter göra?
- Vad kan politiker och andra i kommunen göra?

- Sätt upp sex stora papper på väggen eller tavlan, ett för varje samtalsfråga. Skriv frågan högst upp på varje papper.
- Låt alla grupper kortfattat skriva upp vad de kommit fram till under respektive fråga.
- Gå igenom vad eleverna skrivit under respektive samtalsfråga. Lyft elevernas exempel och visa på de likheter och skillnader som finns mellan grupperna.

AVSLUTNING

Fundera över hur ni kan gå vidare med den information och de tankar som står på de sex pappren ni satt upp på tavlan. Hur kan politiker få ta del av klassens viktiga tankar och idéer? Hur kan producenter nås av informationen?

MATERIAL

- K8 Vem ansvarar för plasten i havet?
- Papper och penna
- Stora papper

CENTRALA ORD OCH BEGREPP

- skräp i havet
- producent
- konsument
- hållbar utveckling

ANTECKNINGAR

Blank lined area for taking notes, with a small illustration of a plastic bottle with a recycling symbol and the text 'PÅNT I KR' on it.

Vem ansvarar för plasten i havet?

K8

Vem/vilka har det största ansvaret för plasten i havet? _____

Vad kan politiker göra för att minska mängden plast i havet? _____

Vad kan kommuner göra för att minska mängden plast i havet? _____

Vad kan producenter göra för att minska mängden plast i havet? _____

Vad har du som enskild person för ansvar? _____

Vad kan du själv göra för att bidra till minskad mängd plast i havet? _____

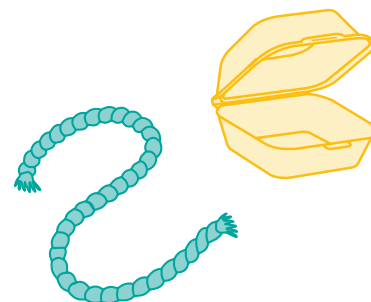

---

2. Det vanligaste skräpet i havet

Håll Sverige Rent gör varje år gör skräpmätningar i Kattegatt, Öresund och Östersjön och på stränderna vid dessa hav. Under detta arbetspass får eleverna lära sig mer om vilka skräpmaterial som finns i och vid haven och vilket skräpmaterial som är vanligast.

INSTRUKTIONER

- Samla eleverna och visa dem kopieringsunderlaget *Skräpbilder*.
- Berätta att bilderna visar de tio vanligaste skräpmaterialen i havet och på stränderna.
- Eleverna ska därefter rangordna vilket material de tror är vanligast förekommande, näst vanligast och så vidare.
- Eleverna ska arbeta i mindre grupper om 3 till 4 elever och skriva sina egna Tio i topp-listor på pappret.
- När alla är klara får grupperna sätta upp sina listor så att alla kan se dem.
- Diskutera vad eleverna kommit fram till utifrån samtalsfrågorna nedan.

SAMTALSFRÅGOR

- Hur kommer det sig att ni trodde att det här skräpet var det vanligaste?
- Hur kan det här skräpet ha hamnat i havet och på stränderna?
- Varför tror ni att plast är det vanligaste skräpet?
- Vad tror ni är det vanligaste plastföremålet?
- Vanligaste pappersföremålet?

AVSLUTNING

Visa eleverna den korrekta listan som ni hittar i Skräplabbet och diskutera de olika listorna i helklass. Vilka likheter och skillnader mellan elevernas listor och den korrekta listan finns? Vad kan det finnas för orsaker till det?

MATERIAL

- K9 Skräpbilder
- A3-papper, tjocka tuschpennor

CENTRALA ORD OCH BEGREPP

- skräp i havet
- marin nedskräpning
- mikroplast
- skräp
- nedskräpning
- hållbar utveckling

ANTECKNINGAR

Skräpbilder

K9

